

IN MEMORIAM

Rimantas PŪTVIS (1929 - 2021)

2021 m. sausio 30 d. po sunkios ligos mirė Arkties tremtinys, Laptevų jūros tremtinių brolijos „Lapteviečiai“ narys, inžinierius Rimantas Pūtvīs, Šaulių sąjungos įkūrėjo Vlodo Putvinskio-Pūtvio vaikaitis.

Netekome iškilios asmenybės. Rimanto tėvas Stasys Putvinskis-Pūtvīs buvo Lietuvos kariuomenės savanoris, Vyčio kryžiaus V laipsnio ordino kavaliereus. Pagal profesiją agronomas, Žemės ūkio ministras. 1942 m. mirė Gorkio kalėjime.

Rimantas su motina ir dviem seserimis 1941 m. birželio 14 d. buvo ištremtas į Altajaus kraštą, vėliau 1942 m. vasarą šeima perkelta prie Laptevų jūros, į Bykov-Mys gyvenvietę. Paaugliui Rimantui teko dirbti statybininku, vėliau plaukioti kateriu. Persikėlus 1947 m. į Jakutską vėl dirbo statybose. Artimai bendravo su likimo draugais Arvydu Vilkaičiu, Leonu Vainila ir kitais. 1953 m. sukūrė šeimą su Irena Tamulevičiūte. 1957 m. į Lietuvą grįžo su dviem vaikais – dukra Julija ir sūnumi Stasiu.

Neturėjęs galimybes mokytis tremtyje, kibo į mokslus Lietuvoje. Neakivaizdiniu būdu baigė Kauno Politechnikumą, dirbo inžinieriumi konstruktoriumi Žemės ūkio projektavimo institute. 1989 m. išėjo į pensiją.

Atgimimo metais aktyviai įsijungė į visuomeninę veiklą, buvo Lietuvos knygnešio draugijos narys, dalyvavo steigiant Laptevų jūros tremtinių broliją „Lapteviečiai“, atkuriant Šaulių sąjungą. Lietuvos liaudies buities muziejuje kuriant Tautos tremties ir pasipriešinimo sektorių, Rimanto jurtos-žeminukės projektas laimėjo konkursą. 1992 m. vasarą, konsultuojant Rimantui, Brolijos lėšomis ir talkininkų pastangomis jurta buvo pastatyta ir pristatyta visuomenei. Ilgainiui jurta tapo savotišku centru, aplink kurį toliau vystėsi ir tebesivysto ekspozicija, gausiai lankoma mūsų šalies ir užsienio svečių. Ypatingą pagarbą Rimantui reikšdavo Lietuvoje besilankantys jakutai, prisimindami jo darbus ir vadovavimą „Jakutstroj“ brigadai, kas kartą kviesdami aplankyti Jakutską ir siūlydami apmokėti kelionės išlaidas. Rimantas tuo nepasinaudojo. Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro išleistoje knygoje „Juodųjų dienų sėkmės“ (2001) yra Rimanto pasakojimai apie tremtį „Tremtiniai ledo ir šalčio karalystėje“. Vėliau paruošė ir išleido savo atsiminimų knygą apie gyvenimą Lietuvoje ir tremtyje „Vaikystė baigėsi anksti“ (2013 ir papildytą leidimą 2019). Jo knygoje aprašyti gyvenimo vaizdai padeda suvokti, ką mes, tremtiniai, turėjome, ko netekome, kuo mus norėjo paversti ir kuo tapome. Ir kuo galėjome tapti kitomis sąlygomis.

Kai aplankiau Rimantą 2021 sausio 21 d., kalbėjomės kelias valandas. Stebėjausi jo tvirtumu. Jis savo gyvenimą priėmė su dėkingumu – ir negandas, ir gyvenimo pamokas – nepalikdamas vietos pykčiui ir kerštui, pasiruošęs eiti į Amžinybę su meile pasiliekančioms žmonėms. Netekome tauraus ir teisingo, tyros sielos, darbštaus ir atkaklaus žmogaus. Mielas Rimantai, ilsėkis ramybėje.

Brolijos „Lapteviečiai“ vardu Jonas Markauskas